

Programare multi-modul

Marius Vanța mvanta@bitdefender.com

- Transmiterea parametrilor <u>prin valoare</u>
 - Se copiază valorile octeților ce compun datele
 - Risipitor şi lent când datele ocupă multă memorie!
 - Din perspectiva apelantului, datele sunt constante!
- Transmiterea parametrilor <u>prin referintă</u> (adresă/pointer)
 - Se specifică adresa (și uneori dimensiunea) datelor
 - Ineficient când datele ocupă puţin
 - 32 biți în plus pentru stocat adresa + citire pointer înainte de acces la date
 - Datele pot suferi modificări
- Decizia transmitere prin valoare sau prin referință
 - Criteriul de performanță: dimensiunea în octeți
 - Risc de a depăși memoria disponibilă? Prin referință!
 - Criteriul de accesibilitate: trebuie modificate datele?
 - Neapărat constante? Prin valoare!

- Convenţii de apel (call conventions)
 - Cum transmitem parametri către subrutine?
 - Ce tipuri de parametri se pot transmite?
 - În ce ordine?
 - Câţi parametri? Oricâţi?
 - Ce resurse sunt volatile (poate să le altereze funcția apelată)?
 - Unde se regăsește rezultatul?
 - Ce acțiuni de curățare (cleanup) sunt necesare post-apel?
 - Cine este responsabil să le efectueze?
 - Convenţii
 - Uzuale: <u>CDECL</u>, <u>STDCALL</u>, FASTCALL
 - Rar folosite sau învechite: PASCAL, FORTRAN, SYSCALL, etc...
 - Utilizator: în asamblare toate aspectele documentate de către o convenție sunt accesibile programatorului!

- Convenţii de apel convenţia C (<u>CDECL</u>)
 - Specifică limbajului C
 - Cum transmitem parametri către subrutine? Prin împingerea lor pe stivă
 - Ce tipuri de parametri se pot transmite? Orice, dar necesită extins la minim DWORD
 - În ce ordine? <u>Dreapta către stânga</u>, adică, invers ordinii de la declarație
 - Câți parametri? Oricâți? Da, C permite funcții cu oricâți parametri (ex: printf)
 - Ce resurse sunt volatile? EAX, ECX, EDX, Eflags
 - Unde se regăsește rezultatul? EAX, EDX:EAX sau ST0 (FPU)
 - Ce acțiuni de curățare (cleanup) sunt necesare? Eliberarea argumentelor
 - Cine este responsabil să le efectueze ? <u>Apelantul!</u>

Parametri			Resurse volatile	Rezultate	Eliberare
Stocare	Ordine	Număr			
Stivă	Inversă	<u>Oricâți</u>	EAX, ECX, EDX, Eflags	EAX / EDX:EAX / STO (FPU)	<u>Apelant</u>

- Convenţii de apel convenţia <u>STDCALL</u>
 - Specifică sistemului de operare Windows
 - Denumită şi WINAPI
 - Folosită de către bibliotecile de sistem Windows
 - Foarte asemănătoare convenţiei CDECL
 - Diferențe:
 - Număr fix de parametri
 - Eliberarea arugmentelor o face functia apelată

Parametri			Resurse volatile	Rezultate	Eliberare
Stocare	Ordine	Număr			
Stivă	Inversă	<u>Fix</u>	EAX, ECX, EDX, EFlags	EAX / EDX:EAX / STO (FPU)	Subrutina apelată

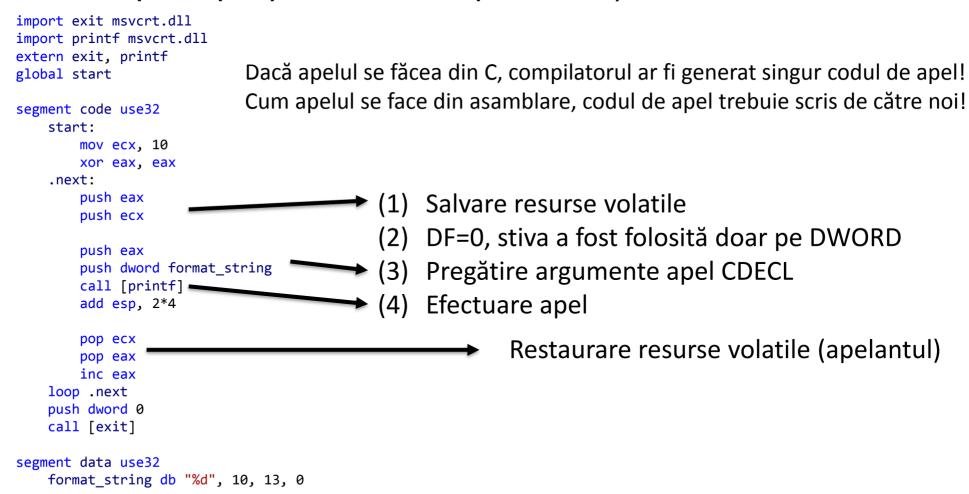
- Apelul subrutinelor
 - Etape:
 - **1.** <u>Cod de apel</u>: pregătirea și efectuarea apelului
 - 2. <u>Cod de intrare</u>: intrarea în procedură și pregătirea execuției
 - **3.** <u>Cod de iesire</u>: revenire și eliberarea resurselor ce au expirat
 - Acțiunile depind în funcție de convenția de apel a subrutinei apelate – dar etapele rămân aceleași!
 - Etapele sunt tratate/implementate <u>automat</u> în codul generat de către compilatoarele limbajele de nivel mai înalt
 - În asamblare rămâne totul în sarcina noastră!

- Apelul subrutinelor <u>cod de apel</u>
 - Sarcini:
 - 1. Salvare resurse volatile în uz: *push registru*
 - 2. Asigurare respectare constrângeri (ESP aliniat, DF=0, ...)
 - 3. Pregătire argumente (stivă, conform convenției): *push*
 - 4. Efectuare apel: *call*
 - call subrutină când subrutină este linkeditată static
 - call [subrutină] dacă este dinamică (la link-time)
 - call registru sau call [variabilă] pentru dinamică la runtime
 - Subrutinele asm folosite doar din asm pot evita (din simplitate si/sau eficientă) aceste sarcini

- Apelul subrutinelor <u>cod de apel</u>
 - Exemplu: apel printf din asm pentru afişare numere 0..9

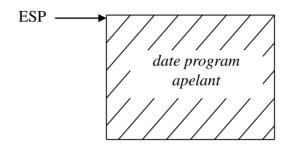

- Apelul subrutinelor <u>cod de apel</u>
 - Efectul codului de apel asupra stivei

```
push eax
push ecx

push eax
push dword format_string
call [printf]
add esp, 2*4
```

Stare inițială

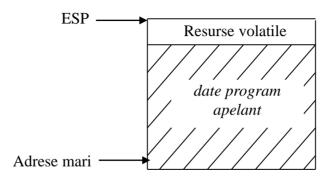

- Apelul subrutinelor <u>cod de apel</u>
 - Efectul codului de apel asupra stivei

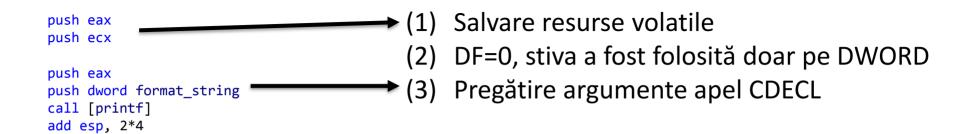

(1) Salvare resurse volatile

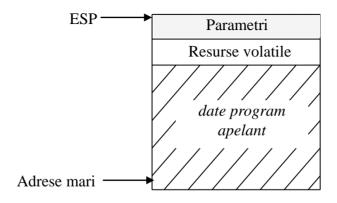

- Apelul subrutinelor <u>cod de apel</u>
 - Efectul codului de apel asupra stivei

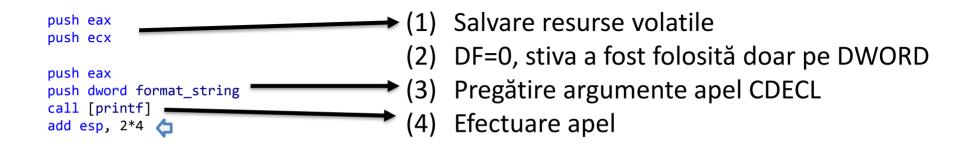

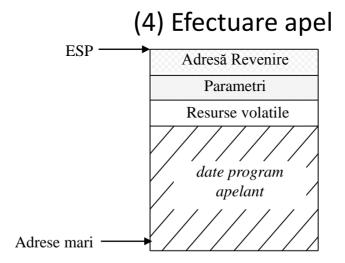
(3) Pregătire argumente apel CDECL

- Apelul subrutinelor <u>cod de apel</u>
 - Efectul codului de apel asupra stivei

- Apelul subrutinelor <u>cod de intrare</u>
 - Sarcini:
 - 1. Configurarea unui **cadru de stivă** (stack frame): reper ebp sau esp?
 - 2. Pregătire variabile locale ale funcției: sub esp, număr_octeti
 - 3. Salvarea unei copii a resurselor *nevolatile* modificate: push registru
 - Orice regiștri cu excepția celor volatili
 - <u>Cadru de stivă</u>: structură de date stocată în stivă, de dimensiune fixă (pentru o subrutină dată) și conținând:
 - Parametrii pregătiți de apelant
 - Adresa de revenire (către instrucțiunea ce-i urmează celei de apel)
 - Copii ale resurselor nevolatile folosite de subrutină
 - Variabile locale
 - Subrutinele asm folosite doar din asm pot evita (din simplitate sau eficientă) aceste sarcini

- Apelul subrutinelor <u>cod de intrare</u>
 - Exemplu: cod intrare în funcția CDECL chdir, generată de compilatorul C

```
: dezasamblat cu IDA - The Interactive Disassembler
                                   ; sintaxa corespunde asamblorului MASM
                                   ; int cdecl chdir(const char *)
                                   chdir:
                                                edi, edi ; inutil, dar permite modificare!
                                        mov
                                        push
                                                ebp
     Configurare stack frame
                                        mov
                                                ebp, esp
     Variabile locale
                                        sub
                                                esp, 118h
     Salvare registri nevolatili
                                                eax, security cookie
                                        mov
                                                eax, ebp
                                        xor
                                                [ebp+var 4], eax
                                        mov
                                                eax, [ebp+lpPathName]
                                        mov
                                                [ebp+var 110], 0
                                        and
                                                ebx
                                        push
Codul de intrare a fost generat automat
                                        or
                                                ebx, OFFFFFFFh
de către compilator!
                                        push
                                                esi
```


- Apelul subrutinelor cod de intrare
 - Exemplu: cod intrare într-o funcție STDCALL scrisă în asm de către noi

```
factorial://in modulul C apelant se declara - extern int stdcall factorial(int n)
                                              push ebp
      Configurare stack frame —
                                              mov ebp, esp
                                                                  : definim un cadru de stiva cu EBP pivot/referinta
                                                                  ; alocam spatiu pe stiva pentru o variabila DWORD temporara
     Variabile locale
                                              sub esp, 4
(2)
                                                                  ; salvam ebx pentru a-l putea restaura la sfarsit
                                              push ebx
     Salvare registri nevolatili -
(3)
                                              mov eax, [ebp + 8] ; incarcam valoarea argumentului din stackframe (n-ul curent)
                                              cmp eax, 2
                                                                  ; testam coditia de terminare (n < 2)
                                              iae .recursiv
                                              mov eax, 1
                                                                  ; returnam 1 cand n < 2
                                              imp .gata
int factorial (int n)
 { if (n==1) return 1;
                                          .recursiv:
                                              push eax
                                                                  : retinem valoarea lui n sa nu-l pierdem la apelul recursiv
      else
  return n * factorial (n-1);
                                              dec eax
                                                                   ; pregatim noul parametru n-1 pt a apela factorial(n-1)
                                                                  ; urcam in stiva valoarea n-1 ca parametru pt factorial(n-1)
                                              push eax
                                                                  ; apel recursiv (STDCALL)
                                              call factorial
                                              mov [ebp - 4], eax ; salvam in DWORD-ul temporar valoarea lui factorial(n-1)
                                                                  ; restauram valoarea lui n
                                              pop eax
                                              mov ebx, [ebp - 4] ; ebx <- factorial(n-1), preluat din variabila temporara</pre>
                                                                  ; calculam (edx:)eax = (EAX=)n * (EBX=)factorial(n-1)
                                              mul ebx
                                          .gata:
                                                                  ; refacem EBX la valoarea initiala
                                              pop ebx
                                                                  ; eliberam memoria ocupata de variabila temporara
                                              add esp, 4
                                                                  ; restauram ebp la valoarea initiala
                                              pop ebp
                                                                  ; STDCALL: revenire cu eliberare memorie parametri
                                              ret 4
```


- Apelul subrutinelor <u>cod de intrare</u>
 - Exemplu: cod intrare într-o funcție STDCALL scrisă în asm stackframe

factorial: push ebp : definim un cadru de stiva cu EBP pivot/referinta mov ebp, esp ; alocam spatiu pe stiva pentru o variabila DWORD temporara sub esp, 4 push ebx : salvam ebx pentru a-l putea restaura mov eax, [ebp + 8] ; incarcam valoarea argumentului din stackframe cmp eax, 2 ; testam coditia de terminare (n < 2) jae .recursiv mov eax, 1 ; returnam 1 cand n < 2 imp .gata .recursiv: ; retinem valoarea lui n sa nu-l pierdem la apelul recursiv push eax dec eax ; apelam factorial(n-1), am urcat in stiva valoarea n-1 push eax ; apel recursiv (STDCALL) call factorial mov [ebp - 4], eax ; salvam in DWORD-ul temporar valoarea lui factorial(n-1) ; restauram valoarea lui n pop eax mov ebx, [ebp - 4] ; ebx <- factorial(n-1), preluat din variabila temporara ; calculam (edx:)eax = (EAX=)n * (EBX=)factorial(n-1) mul ebx .gata: pop ebx : refacem EBX la valoarea initiala ; eliberam memoria ocupata de variabila temporara add esp, 4 ; restauram ebp la valoarea initiala pop ebp ; STDCALL: revenire cu eliberare memorie parametri ret 4

Stare la intrare

```
Adrese mari

Adrese Ta IIII ale

Adresi Revenire

Parametri

Resurse volatile

date program

apelant
```


Apelul subrutinelor – <u>cod de intrare</u>

factorial:

- Exemplu: cod intrare într-o funcție STDCALL scrisă în asm stackframe
- (1) Configurare stack frame 🕳

```
push ebp
mov ebp, esp
sub esp, 4
push ebx

mov eax, [ebp + 8]; definim un cadru de stiva cu EBP pivot/referinta
; alocam spatiu pe stiva pentru o variabila DWORD temporara
; salvam ebx pentru a-l putea restaura

mov eax, [ebp + 8]; incarcam valoarea argumentului din stackframe

cmp eax, 2
jae .recursiv
```

(1) Configurare stack frame

```
ESP, EBP

EBP apelant

Adresă Revenire

Parametri

Resurse volatile

date program

apelant

Adrese mari
```

```
mov eax, 1
                        ; returnam 1 cand n < 2
   imp .gata
.recursiv:
                        ; retinem valoarea lui n sa nu-l pierdem la apelul recursiv
   push eax
   dec eax
                        ; apelam factorial(n-1), am urcat in stiva valoarea n-1
   push eax
                        ; apel recursiv (STDCALL)
   call factorial
   mov [ebp - 4], eax ; salvam in DWORD-ul temporar valoarea lui factorial(n-1)
                        ; restauram valoarea lui n
   pop eax
   mov ebx, [ebp - 4] ; ebx <- factorial(n-1), preluat din variabila temporara
                        ; calculam (edx:)eax = (EAX=)n * (EBX=)factorial(n-1)
   mul ebx
.gata:
   pop ebx
                        : refacem EBX la valoarea initiala
                        ; eliberam memoria ocupata de variabila temporara
   add esp, 4
                        ; restauram ebp la valoarea initiala
   pop ebp
                        ; STDCALL: revenire cu eliberare memorie parametri
   ret 4
```


- Apelul subrutinelor cod de intrare
 - Exemplu: cod intrare într-o funcție STDCALL scrisă în asm stackframe
- (1) Configurare stack frame push ebp mov ebp, esp ; definim un cadru de stiva cu EBP pivot/referinta
 (2) Variabile locale sub esp, 4 ; alocam spatiu pe stiva pentru o variabila DWORD temporara
- push ebx (2) variable locale push ebx (2) ; salvam ebx pentru a-1 putea restaura
 - mov eax, [ebp + 8] ; incarcam valoarea argumentului din stackframe

 - mov eax, 1 ; returnam 1 cand n < 2 jmp .gata

.recursiv:

ret 4

factorial:

mov [ebp - 4], eax ; salvam in DWORD-ul temporar valoarea lui factorial(n-1)

pop eax ; restauram valoarea lui n

mov ebx, [ebp - 4] ; ebx <- factorial(n-1), preluat din variabila temporara

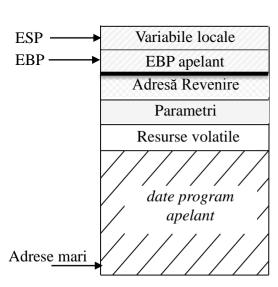
mul ebx ; calculam (edx:)eax = (EAX=)n * (EBX=)factorial(n-1)

.gata:

pop ebx ; refacem EBX la valoarea initiala add esp, 4 ; eliberam memoria ocupata de variabila temporara

; STDCALL: revenire cu eliberare memorie parametri

(2) Variabile locale

factorial:

pop ebp

ret 4

- Apelul subrutinelor <u>cod de intrare</u>
 - Exemplu: cod intrare într-o funcție STDCALL scrisă în asm stackframe
- (1) Configurare stack frame push ebp mov ebp, esp
 (2) Variabile locale sub esp, 4 push ebx
 (3) Salvare registri nevolatili
- ; definim un cadru de stiva cu EBP pivot/referinta
 ; alocam spatiu pe stiva pentru o variabila DWORD temporara
 ; salvam ebx pentru a-l putea restaura
- mov eax, [ebp + 8] (incarcam valoarea argumentului din stackframe cmp eax, 2 ; testam coditia de terminare (n < 2)
 - jae .recursiv
 mov eax, 1 ; returnam 1 cand n < 2
 imp .gata</pre>
- .recursiv:

```
ESP Regiştri nevolatili
Variabile locale
EBP apelant
Adresă Revenire
Parametri
Resurse volatile

date program
apelant
Adrese mari
```

(3) Salvare regiștri nevolatili

```
; retinem valoarea lui n sa nu-l pierdem la apelul recursiv
   push eax
                 AICI SE GENEREAZA CODUL DE APEL PENTRU URMATORUL APEL RECURSIV !!
   dec eax
                        ; apelam factorial(n-1), am urcat in stiva valoarea n-1
   push eax
                        ; apel recursiv (STDCALL)
   call factorial
   mov [ebp - 4], eax ; salvam in DWORD-ul temporar valoarea lui factorial(n-1)
                        ; restauram valoarea lui n
   pop eax
   mov ebx, [ebp - 4] ; ebx <- factorial(n-1), preluat din variabila temporara
                        ; calculam (edx:)eax = (EAX=)n * (EBX=)factorial(n-1)
   mul ebx
.gata:
   pop ebx
                        : refacem EBX la valoarea initiala
                        ; eliberam memoria ocupata de variabila temporara
   add esp, 4
```

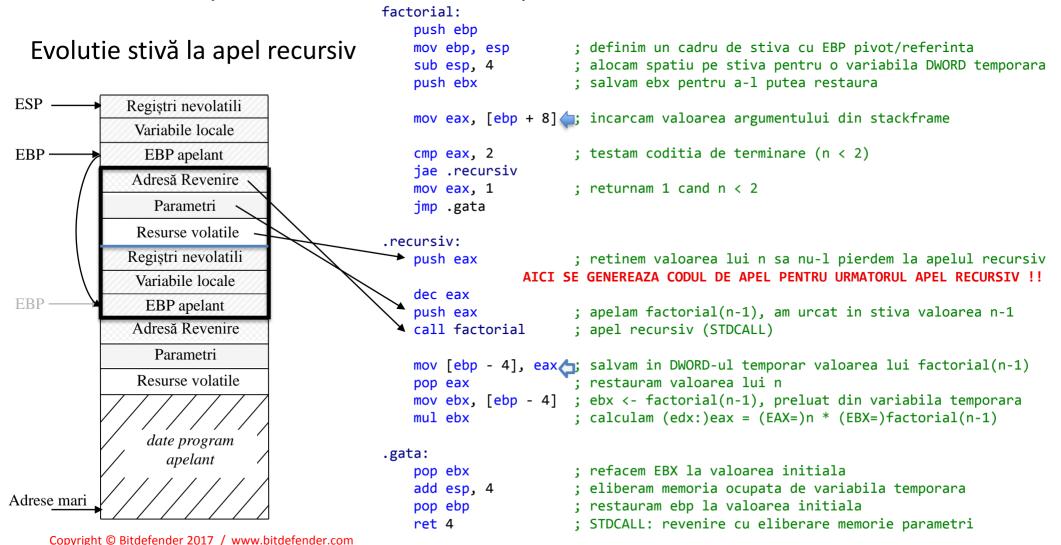
; restauram ebp la valoarea initiala

; STDCALL: revenire cu eliberare memorie parametri

- Apelul subrutinelor <u>cod de intrare</u>
 - Exemplu: cod intrare într-o funcție STDCALL scrisă în asm stackframe

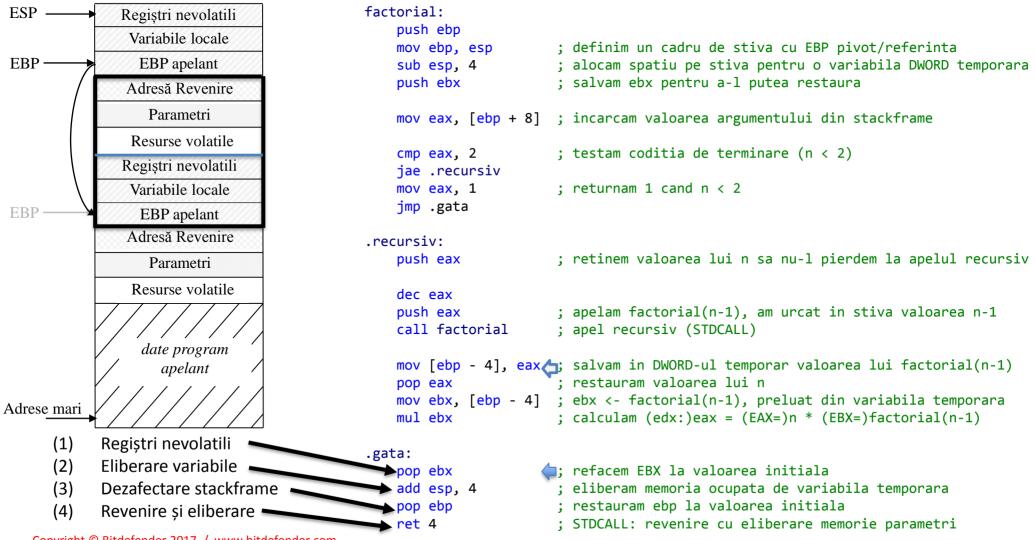

- Apelul subrutinelor <u>cod de ieşire</u>
 - Sarcini:
 - 1. Restaurare resurse nevolatile alterate
 - 2. Eliberarea variabilelor locale ale funcției
 - 3. Dezafectarea cadrului de stivă
 - 4. Revenirea din funcție și eliberarea argumentelor
 - CDECL:
 - Subrutina apelată: ret
 - Subprogramul apelant: add esp, dimensiune_argumente
 - STDCALL:
 - ret dimensiune_argumente
 - Exceptând resursele volatile și rezultatele directe ale funcției, <u>starea</u> <u>programului după acești pași trebuie să reflecte starea inițială,</u> <u>de dinainte de apel!</u>

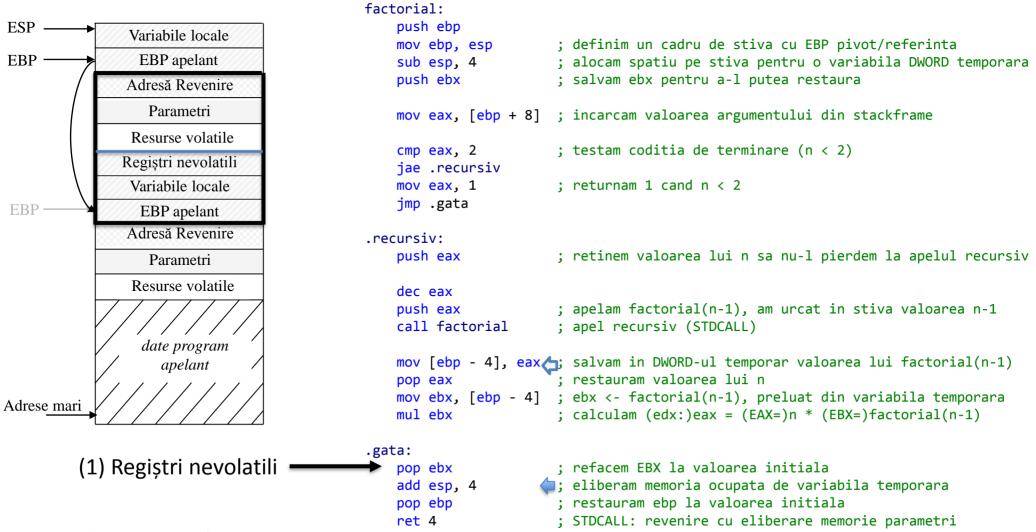

- Apelul subrutinelor cod de iesire
 - Exemplu: cod iesire dintr-o functie STDCALL asm (din apel recursiv) stackframe

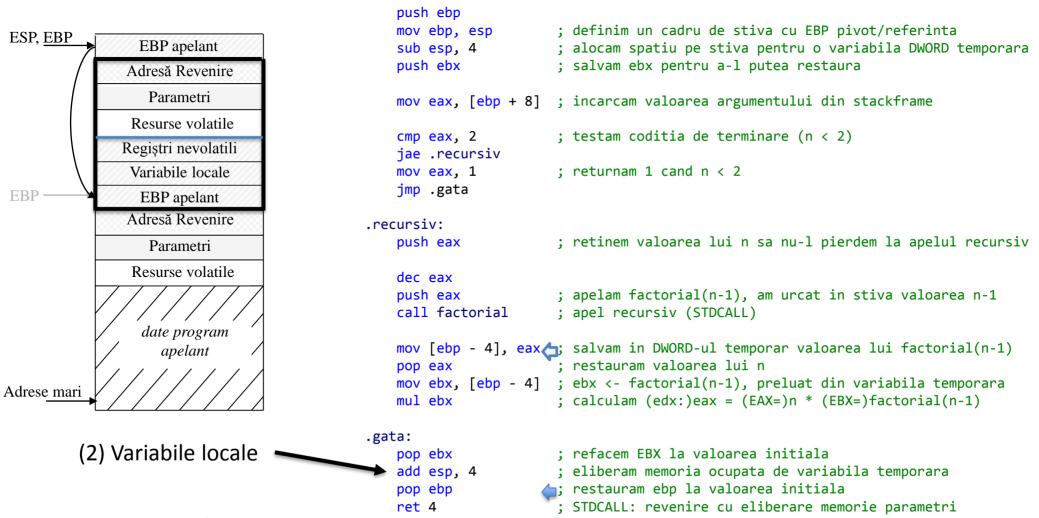
- Apelul subrutinelor <u>cod de iesire</u>
 - Exemplu: cod ieşire dintr-o funcţie STDCALL asm (din apel recursiv) stackframe

factorial:

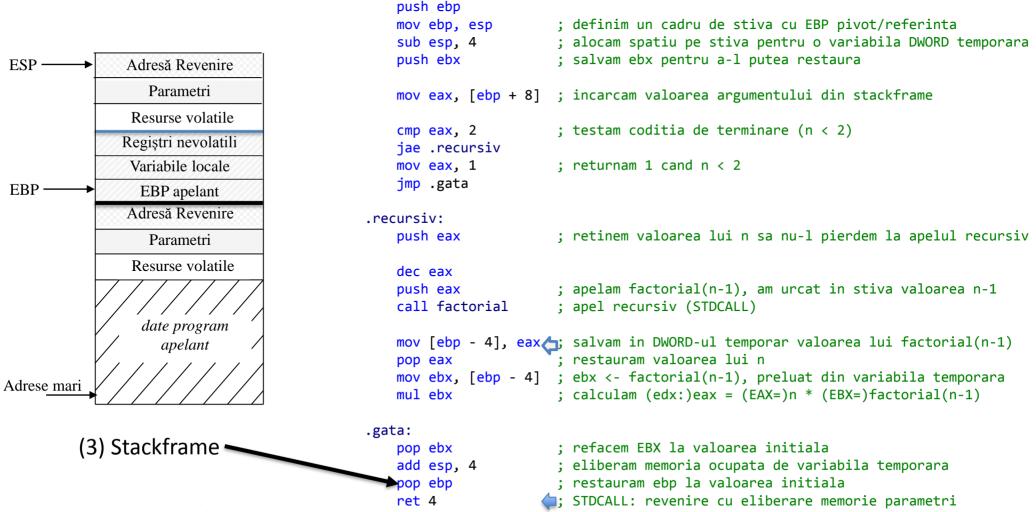
- Apelul subrutinelor <u>cod de ieşire</u>
 - Exemplu: cod ieşire dintr-o funcţie STDCALL asm (din apel recursiv) stackframe

factorial:

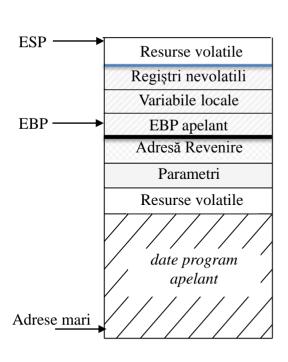

- Apelul subrutinelor <u>cod de iesire</u>
 - Exemplu: cod ieşire dintr-o funcţie STDCALL asm (din apel recursiv) stackframe

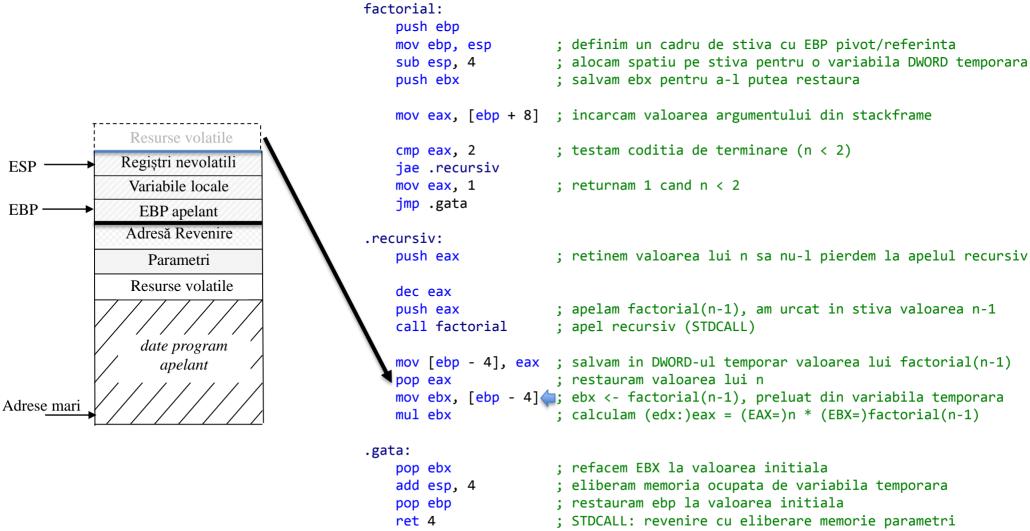
- Apelul subrutinelor <u>cod de ieşire</u>
 - Exemplu: cod ieşire dintr-o funcţie STDCALL asm (din apel recursiv) stackframe


```
factorial:
    push ebp
    mov ebp, esp
                        : definim un cadru de stiva cu EBP pivot/referinta
                        ; alocam spatiu pe stiva pentru o variabila DWORD temporara
    sub esp, 4
    push ebx
                        : salvam ebx pentru a-l putea restaura
    mov eax, [ebp + 8] ; incarcam valoarea argumentului din stackframe
    cmp eax, 2
                        ; testam coditia de terminare (n < 2)
    iae .recursiv
    mov eax, 1
                        ; returnam 1 cand n < 2
    imp .gata
.recursiv:
    push eax
                        : retinem valoarea lui n sa nu-l pierdem la apelul recursiv
    dec eax
                        ; apelam factorial(n-1), am urcat in stiva valoarea n-1
    push eax
                        ; apel recursiv (STDCALL)
    call factorial
    mov [ebp - 4], eax₄; salvam in DWORD-ul temporar valoarea lui factorial(n-1)
                        ; restauram valoarea lui n
    pop eax
    mov ebx, [ebp - 4] ; ebx <- factorial(n-1), preluat din variabila temporara
                        ; calculam (edx:)eax = (EAX=)n * (EBX=)factorial(n-1)
    mul ebx
.gata:
    pop ebx
                        : refacem EBX la valoarea initiala
                        ; eliberam memoria ocupata de variabila temporara
    add esp, 4
                        ; restauram ebp la valoarea initiala
    pop ebp
                        ; STDCALL: revenire cu eliberare memorie parametri
    ret 4
```

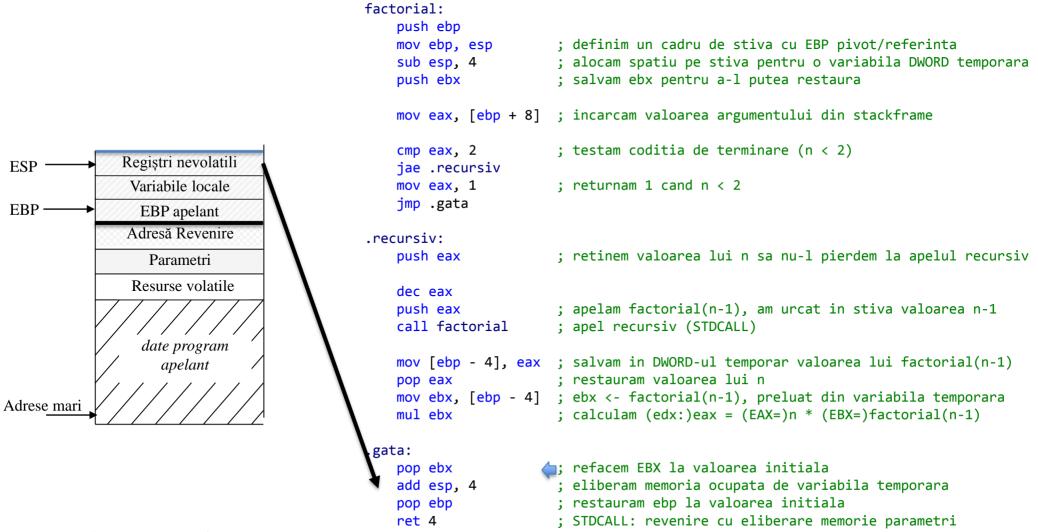

- Apelul subrutinelor <u>cod de ieşire</u>
 - Exemplu: cod ieşire dintr-o funcţie STDCALL asm (din apel initial) stackframe

- Apelul subrutinelor <u>cod de ieşire</u>
 - Exemplu: cod ieşire dintr-o funcţie STDCALL asm (din apel iniţial) stackframe

- Apelul subrutinelor <u>cod de ieşire</u>
 - Exemplu: cod ieşire dintr-o funcţie STDCALL asm (din apel iniţial) stackframe

```
factorial:
    push ebp
    mov ebp, esp
                        : definim un cadru de stiva cu EBP pivot/referinta
                        ; alocam spatiu pe stiva pentru o variabila DWORD temporara
    sub esp, 4
    push ebx
                        : salvam ebx pentru a-l putea restaura
    mov eax, [ebp + 8] ; incarcam valoarea argumentului din stackframe
    cmp eax, 2
                        ; testam coditia de terminare (n < 2)
    jae .recursiv
    mov eax, 1
                        ; returnam 1 cand n < 2
    imp .gata
.recursiv:
                        ; retinem valoarea lui n sa nu-l pierdem la apelul recursiv
    push eax
    dec eax
                        ; apelam factorial(n-1), am urcat in stiva valoarea n-1
    push eax
                        ; apel recursiv (STDCALL)
    call factorial
    mov [ebp - 4], eax ; salvam in DWORD-ul temporar valoarea lui factorial(n-1)
                        ; restauram valoarea lui n
    pop eax
    mov ebx, [ebp - 4] ; ebx <- factorial(n-1), preluat din variabila temporara
                        ; calculam (edx:)eax = (EAX=)n * (EBX=)factorial(n-1)
    mul ebx
.gata:
    pop ebx
                        : refacem EBX la valoarea initiala
                        ; eliberam memoria ocupata de variabila temporara
    add esp, 4
                        ; restauram ebp la valoarea initiala
    pop ebp
                        ; STDCALL: revenire cu eliberare memorie parametri
    ret 4
```

Resurse volatile

date program

apelant

ESP

Adrese mari

Bitdefender®